

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคารอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการศึกษาในพื้นที่ที่เป็นชายฝั่งทะเลในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบางบ่อ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

ประชาชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอบางปู อำเภอบางบ่อ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยการอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

1. แบบสำรวจสภาพไม้ป่าชายเลนจังหวัดสมุทรปราการที่เป็นครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา ได้แก่ ชนิดไม้ป่าชายเลน สถานภาพความเป็นเจ้าของ วัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ ปัญหาเกี่ยวกับไม้ป่าชายเลน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาไม้ป่าชายเลนเป็นวิสาหกิจชุมชน

2. ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในพื้นที่ที่เป็นชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมี 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบางบ่อ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ โดยมีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาสภาพไม้ป่าชายเลน

ในการศึกษาสภาพไม้ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจและการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นต่อไปนี้

- ชนิดไม้ป่าชายเลน
- สถานภาพความเป็นเจ้าของ
- วัตถุประสงค์
- การใช้ประโยชน์
- ปัญหาเกี่ยวกับไม้ป่าชายเลน
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาไม้ป่าชายเลนเป็นวิสาหกิจ-

ชุมชน

1.2 วิเคราะห์ผลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้กำหนดประเด็นในการประชุมกลุ่ม(Focus Group)

1.3 ประชุมกลุ่ม(Focus Group) โดยเลือกตัวแทนจากกลุ่มประชาชน และภูมิปัญญาที่เป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา

1.4 สรุปผลการศึกษา

2. ส่งเสริมการอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจ - ชุมชนการให้ความรู้โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน จังหวัดสมุทรปราการ การจัดทำแนวทางการตลาดไม้ป่าชายเลน และการทำเว็บไซต์เครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการศึกษาสภาพไม้ป่าชายเลนในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการผลการสำรวจพบว่าไม้เกษตรกรที่ดำเนินการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ที่สามารถเป็นแนวปฏิบัติที่ดีผู้วิจัยจึงจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการนำประชาชนที่มีความสนใจการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับไม้ป่าชายเลนในพื้นที่ชุมชนคลองตาก๊วก ตำบลบางปู อำเภอเมือง ชุมชนบ้านสี่สิ่ง ตำบลคลองค่าน อำเภอบางบ่อ และชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จำนวน 27 คนทำการศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมี ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ในประเด็นต่อไปนี้

1. ประเภทของพันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่จำหน่าย
2. การเพาะพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ชนิดต่าง ๆ
3. ความนิยมและความต้องการของตลาด
4. การจัดจำหน่าย เช่น การกำหนดราคา การขนส่ง

2.1.2 ศึกษาเรียนรู้จาก ณ แหล่งเรียนรู้ คือ บ้านเลขที่ 181 หมู่ 1 ตำบลบ้านคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2.1.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

- (1) การสังเกต
- (2) การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนา

ไม้ป่าชายเลนเป็นวิสาหกิจชุมชน

(3) การสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถาม

2.2 จัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้การดำเนินการของกลุ่มอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งมีความสนใจเกี่ยวกับไม้ป่าชายเลนและวิสาหกิจชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการวิจัยให้มีความร่วมมือกันในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงได้ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยดำเนินการดังนี้

2.2.1 ประชุมการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ เลือกตั้งคณะกรรมการ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน และการบริหารจัดการเครือข่าย

2.2.2 ติดตามการดำเนินงานเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน เพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ ภายหลังจากมีการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน เพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้มีการติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย โดยการเข้าร่วมการประชุมของเครือข่าย โดยการร่วมประชุม และการสัมภาษณ์สมาชิก

2.3 การจัดทำแนวทางการตลาดไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัย ร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ จัดทำแนวทางการตลาดไม้ป่าชายเลนขึ้น โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.3.1 ให้ความรู้ด้านการตลาดแก่คณะกรรมการฯ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดเป็นวิทยากร

2.3.2 ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดไม้ป่าชายเลน เพื่อวิสาหกิจชุมชน

2.3.3 สรุปเป็นแนวทางการตลาดไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน

2.3.4 จัดทำเอกสารเพื่อให้สมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน เพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการได้นำไปใช้ในการพัฒนาด้านการตลาด

2.4 การจัดทำเว็บไซต์เครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ ตลอดจนกิจกรรมและนำเสนอผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลน เพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการกำหนดความต้องการเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดของเว็บไซต์ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลดังต่อไปนี้

- (1) ข้อมูลเครือข่าย
- (2) ข้อมูลไม้ป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรปราการ
- (3) ข้อมูลผลิตภัณฑ์ไม้ป่าชายเลน
- (4) ข้อมูลกิจกรรมของเครือข่าย

2.4.2 จัดทำเว็บไซต์เครือข่ายอนุรักษ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยขอความร่วมมือกับโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ให้นักศึกษาเป็นผู้จัดทำเว็บไซต์

2.4.3 ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์เครือข่ายอนุรักษ์

ไม้ป่าชายเลนเพื่อวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยนำเสนอเว็บไซต์ให้แก่คณะกรรมการพิจารณา

2.4.4 ปรับปรุงเว็บไซต์และดำเนินการติดตั้งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.4.5 จัดทำคู่มือและอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกที่รับผิดชอบเว็บไซต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งในลักษณะเชิงคุณภาพและปริมาณ จึงมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
2. ข้อมูลเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์ในการแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best.1977) โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	ความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	ความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	ความเหมาะสม/พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด